

Bruksela, 31 października 2022 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0344(COD)

14265/22
ADD 3

ENV 1092
CLIMA 558
AGRI 600
FORETS 110
ENER 553
TRANS 677
CODEC 1645
IA 171

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	27 października 2022 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	SWD(2022) 543 final
Dotyczy:	DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW [...] ... Towarzyszący dokumentowi: wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, dyrektywę 2006/118/WE w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz dyrektywę 2008/105/WE w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument SWD(2022) 543 final.

Załącznik: SWD(2022) 543 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 26.10.2022 r.
SWD(2022) 543 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

[...]

Towarzyszący dokumentowi:

**wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady
zmieniającej dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w
dziedzinie polityki wodnej, dyrektywę 2006/118/WE w sprawie ochrony wód
podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz dyrektywę
2008/105/WE w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej**

{COM(2022) 540 final} - {SEC(2022) 540 final} - {SWD(2022) 540 final}

STRESZCZENIE

Ramowa dyrektywa wodna wraz z dyrektywą w sprawie środowiskowych norm jakości i dyrektywą w sprawie wód podziemnych zapewniają ramy dla zrównoważonego zarządzania europejskimi jednolitymi częściami wód powierzchniowych i podziemnych. Prawie 100 000 części wód powierzchniowych i około 12 000 części wód podziemnych w Europie, choć wciąż znajdują się pod presją wynikającą z zanieczyszczenia, stanowią ważne źródło wody pitnej, zapewniają różnorodność biologiczną, są podstawowym zasobem dla rolników i przemysłu, środkiem transportu oraz niezbędnym składnikiem produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

Obowiązujące prawodawstwo obejmuje wykazy szeregu substancji zanieczyszczających i grup substancji, jak również dopuszczalne stężenia dla każdej z nich, których państwa członkowskie muszą przestrzegać na swoim terytorium. Przepisy regulują również monitorowanie (w około 150 000 miejsc w UE) i zgłaszanie, czy obecność zanieczyszczeń przekracza, czy też nie, maksymalne stężenia. Informują również o środkach stosowanych w celu eliminowania tych zanieczyszczeń. Obecnie przepisy UE obejmują 53 substancje występujące w wodach powierzchniowych; są to głównie pestycydy, chemikalia przemysłowe i metale. W przypadku wód gruntowych w przepisach wymieniono azotany i substancje czynne zawarte w pestycydach.

Inicjatywa ta służy rozwiązaniu dwóch głównych problemów:

1. Niewystarczająca **ochrona ekosystemów i zdrowia ludzkiego** przed zagrożeniami stwarzanymi przez wszechobecne lub nowe substancje zanieczyszczające oraz ich mieszaniny. Obecny wykaz substancji stwarzających zagrożenie dla UE jest niekompletny (nie obejmuje substancji, które mają znaczny negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi) i nieaktualny (obejmuje substancje, które nie występują już w znacznych ilościach lub których normy jakości są nieodpowiednie). Ponadto na skutek obecnego skoncentrowania się na poszczególnych substancjach pominięto skumulowane lub połączone skutki mieszanin, a ramy nie uwzględniają obecnie sezonowych zmian w ładunkach substancji zanieczyszczających, takich jak w przypadku pestycydów stosowanych przez rolników lub w prywatnych ogrodach.
2. **Braki we wdrożeniu:** istnieje zbyt duże zróżnicowanie substancji zanieczyszczających i norm jakości wyznaczonych na poziomie państw członkowskich, co powoduje, że dane są nieporównywalne. Zarządzanie danymi i składanie sprawozdań jest uciążliwe i niedostosowane do cyfrowego potencjału współczesnej technologii, przy czym aktualizacja wykazów zanieczyszczeń wpływających na wody powierzchniowe i podziemne w drodze zwykłej procedury ustawodawczej jest zbyt długotrwałym procesem.

Celem przeglądu dyrektywy w sprawie środowiskowych norm jakości, dyrektywy w sprawie wód podziemnych i ramowej dyrektywy wodnej jest znaczące zmodernizowanie przepisów dotyczących substancji zanieczyszczających w wodzie, a tym samym przyczynienie się do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń w ogólnym kontekście Europejskiego Zielonego Ładu. Inicjatywa ta opiera się na szeregu innych europejskich inicjatyw w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, takich jak: ograniczenie stosowania pestycydów i środków

przeciwdrobnoustrojowych w rolnictwie i akwakulturze, zmiana dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w celu uwzględnienia mikrozanieczyszczeń itp. oraz zmiana unijnej polityki dotyczącej chemikaliów w ramach strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównowagości i jest z tymi inicjatywami powiązana.

Przedstawiono pakiet preferowanych wariantów i podwariantów strategicznych odnoszący się do dwóch głównych problemów.

Brak ochrony:

- W odniesieniu do wód powierzchniowych:
 - dodanie 24 poszczególnych substancji do wykazu substancji priorytetowych: pestycydów, produktów farmaceutycznych i chemikaliów przemysłowych, a także grupę 24 substancji per- i polifluoroalkilowych (substancji PFAS);
 - zmiana środowiskowych norm jakości w odniesieniu do 16 substancji: bardziej rygorystyczne w 14 przypadkach i mniej rygorystyczne w dwóch przypadkach;
 - opracowanie metody pomiaru i monitorowania mikrodrobin plastiku i genów oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w wodach powierzchniowych i gruntowych w celu umieszczenia tych substancji w przyszłym wykazie jako zanieczyszczenia;
 - usunięcie z wykazu 4 substancji (3 pestycydów i 1 przemysłowej substancji chemicznej), ponieważ nie stanowią one już zagrożenia dla UE.
- W odniesieniu do wód podziemnych:
 - dodanie do załącznika I (normy na poziomie UE) grupy 24 substancji PFAS, dwóch antybiotyków i szeregu produktów rozpadu pestycydów;
 - dodanie jednego produktu farmaceutycznego do załącznika II (w odniesieniu do której państwa członkowskie są zobowiązane do rozważenia czy należy ustalić normę krajową).

Braki we wdrożeniu:

- ustanowienie obowiązkowej „listy obserwacyjnej” wód podziemnych w celu gromadzenia bardziej wiarygodnych danych na temat potencjalnych substancji zanieczyszczających w wodach podziemnych;
- dostosowanie listy obserwacyjnej wód powierzchniowych w celu uwzględnienia sezonowości emisji;
- ułatwienie przyszłych dostosowań wykazów zanieczyszczeń dzięki uproszczonemu procesowi legislacyjnemu;
- zharmonizowanie norm dla substancji zanieczyszczających, które są istotne na poziomie dorzecza;
- wprowadzenie mechanizmu zautomatyzowanego zgłaszania danych, co umożliwi szybszy i bardziej bezpośredni dostęp do pierwotnych danych dotyczących jakości wody na poziomie państw członkowskich.

Naukową podstawę inicjatywy opracowano w ramach przejrzystego i integracyjnego procesu prowadzonego przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji i Dyрекcję Generalną ds. Środowiska i obejmującego państwa członkowskie, zainteresowane strony, przemysł i środowisko akademickie. Komitet Naukowy ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska oraz

Pojawiających się Zagrożeń zapewnił niezależną naukową weryfikację danych substancji. W ocenie skutków uwzględniono wstępne lub ostateczne opinie dotyczące każdej substancji/grup substancji, dostępne w tym momencie (październik 2022). Wartości dopuszczalne substancji, dla których nie są dostępne wstępne lub ostateczne opinie, opierają się na dokumentacji, którą Komisja przygotowała dla Komitetu Naukowego ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska oraz Pojawiających się Zagrożeń. W ocenie skutków i we wniosku wartości dopuszczalne dla tych substancji oznaczono nawiasami kwadratowymi. Nawiasy kwadratowe będą usuwane w miarę napływania opinii.

Przewiduje się, że inicjatywa ta wywrze pozytywny wpływ na jakość europejskich jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, a także przyniesie korzyści środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Oczekuje się zatem, że będzie ona miała bezpośredni wpływ na przemysł, rolnictwo, dystrybutorów, przedsiębiorstwa zajmujące się oczyszczaniem ścieków, organy państw członkowskich i obywateli.

Ilościowe określenie wszystkich skutków na poziomie UE było niemożliwe. Ponadto, ponieważ każde państwo członkowskie może wybrać środki, które wdroży w celu zapewnienia zgodności z preferowanym pakietem wariantów strategicznych, kosztów i korzyści nie można ich w pełni określić ilościowo i będą się one znacznie różnić w zależności od substancji i części wód.

Jest jednak rzeczą oczywistą, że umieszczenie w wykazie szeregu substancji występujących w wodach powierzchniowych i gruntowych lub (w przypadku wód powierzchniowych) zmiana powiązanych z nimi środowiskowych norm jakości będzie miała wpływ na koszty, czasami znaczne. Oczekuje się, że w odniesieniu do wód powierzchniowych znaczne bezpośrednie koszty dostosowania wystąpią na przykład poprzez umieszczenie w wykazie ibuprofenu (leku przeciwbólowego i przeciwzapalnego), glifosatu (herbicydu stosowanego w rolnictwie i ogrodnictwie), PFAS (dużej grupy chemikaliów wykorzystywanych np. do produkcji naczyń kuchennych, odzieży i mebli, pian gaśniczych i produktów do higieny osobistej) oraz bisfenolu A (składnika opakowań z tworzyw sztucznych). To samo dotyczy zmiany środowiskowej normy jakości dla wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (substancji chemicznych powstających w procesach spalania węgla, gazu, ropy, żywności), rtęci (metal emitowanego głównie w wyniku spalania węgla i wydobywania złota) oraz niklu (metal emitowanego w wyniku spalania węgla i paliwa ciężkiego). Oczekuje się, że w odniesieniu do wód gruntowych największe koszty zostaną wygenerowane w przypadku substancji PFAS w związku z ograniczeniem stosowania (np. w pianach gaśniczych – do 390 mln EUR/rocznie z tytułu zastosowania substytutu) oraz z zagospodarowaniem zanieczyszczonych ustabilizowanych komunalnych odpadów ściekowych (do 755 mln EUR/rocznie w przypadku spalania i 201 mln EUR/rocznie w przypadku składowania). Skorzystają na tym jednak przedsiębiorstwa produkujące wodą pitną, a w rezultacie także podatnicy, dzięki niższym kosztom uzdatniania wody.

Należy zauważyć, że koszty i korzyści nie mogą być powiązane wyłącznie z tą inicjatywą, ponieważ istnieje szereg innych, które dotyczą niektórych z tych samych zanieczyszczeń, na przykład dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych, dyrektywa w sprawie wody pitnej, dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych, dyrektywa w sprawie zrównoważonego stosowania oraz zapowiadany zakaz stosowania wszystkich substancji PFAS z wyjątkiem nieodzownych zastosowań.

Transformacja cyfrowa, usprawnienie administracji i lepsze zarządzanie ryzykiem, które zmierzają do zwiększenia dokładności i terminowości monitorowania i sprawozdawczości, wiążą się z ograniczonym, jednorazowym kosztem administracyjnym dla Komisji Europejskiej (której zadaniem jest opracowanie wytycznych, metod itp.), Europejskiej Agencji Środowiska (której zadaniem jest poprawa dostępu do danych dotyczących jakości wody) i Europejskiej Agencji Chemikaliów (której zadaniem jest naukowa ocena ryzyka związanego z odpowiednimi substancjami zanieczyszczającymi). W przypadku większości ocenianych zadań koszty wynoszą znacznie poniżej 1 mln EUR. Oczekuje się, że koszty państw członkowskich związane z monitorowaniem zanieczyszczeń ogólnie wzrosną ze względu na zwiększoną liczbę i różny charakter (np. mikrodrobiny plastiku) substancji objętych prawodawstwem. Nie oczekuje się jednak, aby przekroczyły one 15 mln EUR rocznie w UE-27 (a zatem szacuje się je na kwotę od około 0,33 mln EUR do 0,55 mln EUR rocznie na państwo członkowskie). Wydatki te umożliwią jednak Komisji i państwom członkowskim podjęcie w przyszłości bardziej ukierunkowanych działań przeciwko zanieczyszczeniom.

W niniejszej ocenie skutków stwierdza się, że – w ujęciu ogólnym – korzyści dla społeczeństwa znacznie przewyższają koszty. Korzyści obejmują oszczędności kosztów oczyszczania wody i osadów, zdrowszy ekosystem i oszczędności kosztów opieki zdrowotnej. Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń powietrza i gleby, narażenie na np. substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego oraz PFAS może mieć również duży wpływ. Na przykładzie substancji PFAS oszczędności wynikające z braku konieczności stosowania osmozy odwróconej przy uzdatnianiu wody wynoszą około 9 mld EUR rocznie, z kolei oszczędności w zakresie kosztów opieki zdrowotnej szacuje się na co najmniej 52-84 mld EUR rocznie. Oczekuje się zatem, że inicjatywa ta, komplementarna z innymi już obowiązującymi lub planowanymi przepisami UE w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, przyniesie znaczne korzyści dla społeczeństwa i środowiska.

Podsumowując, w ramach inicjatywy dokonano przeglądu unijnego prawodawstwa dotyczącego zanieczyszczeń wód w celu dostosowania go do substancji zanieczyszczających, które są istotne obecnie i w najbliższych latach, ale także sprawiono, że przepisy te są bardziej odpowiednie, przejrzyste i możliwe do dostosowania. W ten sposób inicjatywa ta przyczynia się do ogólnych wysiłków służących ograniczeniu zanieczyszczenia do poziomów nieuznawanych już za szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska, zgodnie z planem działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń.